

Coördinatie Effectief Middelen/Maatregelenpakket Glastuinbouw

Aanbevelingen:

Effectief Maatregelenpakket Gewasbescherming Glastuinbouw heeft een belangrijke functie in het aanpakken van knelpunten ten aanzien van gewasbescherming. Er zijn nog steeds diverse knelpunten in diverse teelten waarvoor nog geen oplossing is gevonden. Voor de sector is het van belang dat dit project doorgezet wordt via de branche organisaties.

Samenvatting

Het project Coördinatie Effectief Maatregelenpakket Gewasbescherming Glastuinbouw (CEMP) heeft een belangrijke functie in het aanpakken van knelpunten in de gewasbescherming. Het CEMP-project heeft primair als doel aan de hand van een knelpuntenlijst te werken aan het vinden van oplossingen voor deze knelpunten. In een aantal projecten met gelden vanuit het Fonds Kleine Toepassingen zijn etiketuitbreidingen voor grote of een kleine toepassingen gerealiseerd. Indien het noodzakelijk is, wordt een vrijstelling aangevraagd. Dit betreft een artikel '38 vrijstelling voor een periode van 120 dagen. Ook wordt een actieve bijdrage geleverd aan het initiëren van onderzoek om knelpunten op te lossen. Er wordt vanuit het project geadviseerd aan het ondernemersgroep plantgezondheid en het netwerk van de landelijke gewascommissies. Daar ook een doelstelling van het project is om de milieubelasting te verminderen, wordt ook gekeken naar alternatieven voor de inzet van gewasbeschermingsmiddelen.

Doel en aanpak

Het project Coördinatie Effectief Maatregelenpakket Gewasbescherming Glastuinbouw (CEMP) heeft een belangrijke functie in het aanpakken van knelpunten in de gewasbescherming. Het CEMP-project heeft primair als doel aan de hand van een knelpuntenlijst te werken aan het vinden van oplossingen voor deze knelpunten. Indien mogelijk worden met behulp van gelden van het Fonds Kleine Toepassingen etiketuitbreidingen van gewasbeschermingsmiddelen geïnitieerd. De CEMP coördineert dan het traject van het afstemmen met de desbetreffende toelatinghouder, aanvraag Fondsgelden, laten uitvoeren van residustudies en het daadwerkelijk aanvragen van de etiketuitbreiding bij het Ctgb.

Knelpunten in de gewasbescherming moeten zoveel als mogelijk worden opgelost door middel van etiketuitbreidingen. Indien toelatinghouders de knelpunten van de sectoren goed in beeld hebben, kan al in een vroegtijdig stadium, dus bij de ontwikkeling van het gewasbeschermingsmiddel, gekeken worden of deze ontwikkeld kunnen worden voor kleine toepassingen ofwel "minor uses".

De Coördinatoren effectief maatregelenpakket voor de glastuinbouw hebben hiervoor intensief contact met diverse partijen, telers uit het LTO netwerk, toelatinghouders, onderzoekers en adviseurs. Ook hebben de coördinatoren effectief maatregelenpakket van de verschillende sectoren intensief overleg om knelpunten gezamenlijk aan te pakken. In het Expert Centre Specialty Crops wordt projectmatig gewerkt om het grote aantal knelpunten in grote en kleine teelten op te lossen. Hierbij wordt ook deelgenomen aan de Europese werkgroepen voor "minor uses in fruits en vegetables" en "Ornamentals".

Resultaten

Behoud en uitbreiding middelenpakket

Door de coördinatoren effectief middelen- en maatregelenpakket (Cemp) zijn in 2014 diverse etiketuitbreidingen gerealiseerd, zoals Luna (o.a. bonen, komkommer en zomerbloemen), Monarch (zomerbloemen), Switch tegen *Alternaria* en *Sclerotinia* in radijs, Amistar Top tegen bladvlekken in zomerbloemen en Boxer tegen onkruiden in de teelt van zonnebloemen (onbedekt). Daarnaast is mede door inzet van de Cemp's de toelating van BotaniGard uitgebreid met een aantal kleine gewassen, zijn de gebruiksmogelijkheden van Movento uitgebreid en is een NLKUG Decis afgegeven voor radijs. In 2015 zijn door inzet van de Coördinatoren Effectief Maatregelenpakket (CEMP) ook diverse etiketten en etiketuitbreidingen gerealiseerd, waaronder:

- Score 250 EC tegen schimmelziekten in de bedekte teelt van Chinese kool, inclusief amsoi, paksoi en overige oosterse bladkolen.
- Butisan S als herbicide in de teelt van crambe, Chinese kool, koolrabi, sierkool, pioenroos (*Paeonia* sp.), snijgroen en de veredelingsteelt en basiszaadproductie van spinazie, bieten, brassica sp. en bloemisterijgewassen.
- Met 52OD als bio-insecticide met een werking tegen trips, wittevlies en mijten in de glasgroente- en gerberateelt.
- Azatin als insectenbestrijdingsmiddel in de bedekte teelt van rozen, bloemisterij- en boomkwekerijgewassen en vaste planten.
- Winner als insectenbestrijdingsmiddel in de bedekte teelt van bloemisterij- en boomkwekerijgewassen en vaste planten.

Verder is gewerkt aan diverse projecten in het Expert Centre Speciality Crops zoals aan: trips (bloemisterij en vruchtgroenten), Witte vlieg (bloemisterij en vruchtgroenten), luis en witte vlieg in bladgewassen, bonen en paprika en *Phytophthora infestans* in tomaat. Daarnaast is de knelpuntenlijsten van snijbloemen, potplanten en groenten onder glas geactualiseerd.

Een belangrijk instrument van dit CEMP-project waar gebruik van wordt gemaakt om knelpunten op te lossen is het Fonds Kleine Toepassingen. Door dit Fonds kunnen vereenvoudigde etiketuitbreiding gefinancierd worden. Vanuit de oude Fondsen zijn nog diverse projecten actief. Hiervan zijn de afgelopen twee jaar een drietal Fondsen succesvol afgerond te weten:

- Switch in de bedekte teelt van radijs en veldsla – knelpunt bodemschimmels.
- Score in de bedekte teelt van Chinese kool - knelpunt bladvlekkenschimmels.
- Trigard in de bedekte teelt van sla en aromatische kruiden – knelpunt mineervlieg.

CEMP-coördinatoren hebben voor het nieuw te openen Fonds voorbereidingen getroffen voor projecten, die in 2016 worden ingediend.

Fytosanitaire dreiging

Door de internationale positie van Nederland is het van belang om de Nederlandse glastuinbouw te ondersteunen en te begeleiden bij calamiteiten ter behoud en uitbreiding van nieuwe afzetmarkten. In 2015 was er sprake van 2 serieuze fytosanitaire dreigingen. Dit betrof enerzijds de bacterie *Xylella fastidiosa* in pot-, perk- en kuisplanten. Hiervoor is veel communicatie uitgezet. Het betreft een Q-organisme. Tot op heden zijn er geen uitbraken geweest in Nederland. Anderzijds betrof het de bacterie *Ralstonia solanacearum* in snijroos. Helaas bleken eind 2015 negen teeltbedrijven besmet te zijn en moesten vanwege de Q-status hun bedrijf (deels) geruimd worden.

Naast deze twee Q-organismen waren er in 2015 ook serieuze problemen met de afzet van snijbloemen naar Rusland ivm aanwezigheid Trips en met de afzet van pot-, perk- en kuiplanten naar het Verenigd Koninkrijk ivm tabaks witte vlieg. Voor beide problemen zijn overleggen geweest met Ministerie van Economische Zaken en NVWA en is gezocht naar oplossingen.

Vrijstellingen helaas nog noodzakelijk

Indien er geen reguliere oplossing voor een knelpunt in de gewasbescherming is, kan een beroep gedaan worden op de zgn. artikel '38 vrijstellingen. Indien deze vrijstelling wordt toegekend, is het desbetreffende gewasbeschermingsmiddel voor een periode van 120 dagen inzetbaar.

In 2014 zijn de volgende vrijstellingen gerealiseerd:

- In de gezaaide zomerbloemen voor de beheersing van onkruid: Asulam.
- In de bedekte teelt van radijs, ter beheersing van insecten: Decis.
- In de bedekte onbelichte teelt van tomaat, ter beheersing van *Phytophthora infestans* Ranman Top.
- In de bedekte teelt van tomaat, belichte teelt, ter beheersing van het pepinomozaïekvirus, PMV-01 en V10.
- In de bedekte teelten van alstroemeria, anthurium, begonia, bouvardia, bromelia, chrysan, cycloam, dieffenbachia, eustoma, ficus, gerbera, hippeastrum, kalanchoë, orchideeën en spathiphyllum, Winner ter bestrijding van Californische trips ter voorkoming van besmetting met het tomatenbronsvlekkenvirus (TSWV).
- In de bedekte teelt van tomaat, onbelichte teelt, ter beheersing van het pepinomozaïekvirus, PMV-01 en V10.

In 2015 zijn de volgende vrijstellingen gerealiseerd:

- In de gezaaide zomerbloemen voor de beheersing van onkruid: Asulam.
- In de bedekte teelt van tomaat, belichte teelt, ter beheersing van het pepinomozaïekvirus, PMV-01 en V10.
- In de bedekte teelt van tomaat, onbelichte teelt, ter beheersing van het pepinomozaïekvirus, PMV-01 en V10.
- In de bedekte teelten van alstroemeria, anjer, anthurium, begonia, bouvardia, bromelia, chrysan, cycloam, dieffenbachia, eustoma, ficus, gerbera, hippeastrum, kalanchoë, orchideeën, roos en spathiphyllum, Winner ter bestrijding van Californische trips.
- In de bedekte teelt van tomaat roos, Ranman Top tegen *Phytophthora infestans* in tomaat (winter en najaar 2015).
- In de onbedekte teelt van bloemisterijgewassen en vaste planten, Centurion Plus als herbicide.

Onderzoek naar alternatieven

In het CEMP project wordt ook een actieve bijdrage geleverd aan het initiëren van onderzoek om knelpunten op te lossen. Er wordt vanuit het project geadviseerd aan met name de landelijke commissies en PPS-en voor de Topsectoren Tuinbouw&Uitgangsmateriaal en Agri&Food. Daar ook een doelstelling van het project is om de milieubelasting te verminderen, wordt blijvend gezocht naar alternatieven voor gewasbeschermingsmiddelen met een relatieve hoge milieubelasting.

Kennisverspreiding

Er zijn een 52-tal publicaties verzorgd over actualiteiten middelenpakket en diverse opinies in het openbare gedeelte van de digitale nieuwsbrief van LTO Glaskracht Nederland. De CEMP coördinatoren houden zelf jaarlijks een groot aantal lezingen over actualiteiten in de gewasbescherming en discussiebijeenkomsten over knelpunten.

De CEMP coördinatoren zijn deelnemers van de Europese Commodity Expert Groups minor uses vegetables & ornamentals. Hiertoe nemen zij jaarlijks deel aan de 2-daagse vergaderingen in het voorjaar en najaar.

Daarnaast zijn de CEMP coördinatoren actief betrokken geweest bij themadagen Gewasgezondheid WUR Glastuinbouw in maart 2014 en 2015 en de themadagen plantgezondheid in oktober / november 2014 en 2015 (o.a. Horst).